

Baltasis gluosnis

Salix alba

Apsaugos statusas: **Mažai rūpimos (LC)**

Rangas: **species**

1

STEBĖJIMŲ

1

STEBĖTOJŲ

ausis

PIKO MĒNUO

Kur ir kada stebėti?

Daugiausia stebėjimų užfiksuota sausį.

Apie rūšį

Baltasis gluosnis – gluosninių (Salicaceae) šeimos, gluosnių (Salix) genties medis.

Paplitimas

Natūraliai paplitęs Europoje, Kaukaze, vakarų bei centrinėje Azijoje. Pasitaiko vakarų ir pietų Sibire.

Matmenys

Vidutinio aukščio ar rečiau – aukšti medžiai, kurie paprastai užauga apie 20-25 m aukščio, kartais iki 35 m. Baltasis gluosnis – aukščiausiai užauganti gluosnių genties medžių rūšis Lietuvoje. Jų kamieno skersmuo iki 1 m, senų medžių gali būti iki 2 m skersmens.

Užregistruotas aukščiausias medis auga Olandijoje, jo aukštis 34,60 m (2009 m. duomenys).

Užfiksuota didžiausia kamieno apimtis – 8,40 m (2003 m. duomenys), medis auga Vengrijoje (Szabolcsbáka vietovėje).

Auga sparčiai – jauni medeliai per metus paauga iki 1-1,2 m.

Amžius

Gyvena 100 ir daugiau metų. Šiuo metu seniausias žinomas gluosnis auga Olandijoje (Amsterdame), jam 127 metai (2011 m. duomenys).

Požymiai

Laja plačiai kiaušiniška. Šakos svyrančios arba nusvirusios. Jaunos šakelės liaunos, šviesiai geltonos ar rudos. Šakos šviesiai rudos, pilkos ar gelsvos. Senų medžių žievė stora, rusvai pilka, giliai ir išilgai suaižėjusi. Ūgliai apvalūs, jauni plaukuoti, vėliau tampa pliki arba plaukuoti tik viršūnėje, gelsvi, rusvi ir žvilgantys. Pumpurai priglundę prie ūglio. Lapai lancetiški ar pailgai lancetiški, viršutinė jų pusė tamsiai žalia, apatinė šviesiai pilka ar balsva 8-10, kartais 12 cm ilgio ir 1,5 cm pločio. Viršutinė dalis ir pamatas nusmailėję, lapo pakraščiai pjūkliški. Jauni lapai abipus apaugę baltais plaukeliais, vėliau viršutinė pusė plika. Lapkotis apie 0,5 cm ilgio, su keletu liaukučių. Dvinamis augalas, kurio žiedai sukrauti į sudėtinius žiedynus – žirginius. Kuokeliniai žirginiai laibi, tiesūs arba sulinkę, purūs, ryškiai geltoni 3-5 cm ilgio, piesteliniai taip pat 3-5 cm ilgio, bet žali, kurie išauga lapams skleidžiantis. Vyriškuose žieduose yra po du kuokelius. Žydi balandžio pirmoje pusėje arba gegužės mėnesio pradžioje prieš skleidžiantis lapams. Vaisiai (dėžutės) subręsta gegužės antroje pusėje ir tuoj išbyra sėklos. Sėklos smulkios su ilgais plaukeliais. Mediena minkšta, lengva, su rausvu

branduoliu ir siaura balta balana. Iš sėklų išaugę medžiai derėti pradeda 8-12 metų amžiaus. Anksčiausiai Lietuvoje buvo pražydęs balandžio 7 d., vėliausiai – gegužės 10 d. Žydėjimo trukmė – 13 dienų.

Porūšiai

Salix alba subsp. *alba*. Jis labiau paplitęs Lietuvos pietrytinėje dalyje. Jo lapų abi pusės arba tik apatinė dalis apaugusi sidabriškai žvilgančiais plaukeliais.

Salix alba subsp. *vitellina*. Išsiskiria geltonos spalvos šakomis. Toks yra saugomas Santakos gluosnis Kaune.

Panaudojimas

Augalas medingas. Jaunos šakelės dėl savo lankstumo ir plonumo naudojamos pinti krepšelius, o storesnės šakos – tvoras.

Iš baltojo gluosnio žievės gaminami įvairūs preparatai, kurie slopina uždegimus ir turi kitokių gydomųjų savybių. Jo žievėje yra salicino – medžiagos, slopinančios uždegimus, flavonoidų, proantocianidinų, turinčių sutraukiamųjų savybių ir gerai gydančių žaizdas.

Skenuok ir peržiūrėk
naujausią informaciją

seskinesozas.lt

Biologinės įvairovės projektas

Duomenys: iNaturalist, Wikipedia, GBIF

iNaturalist rūšies puslapis